

مكتبة

مۇقاۋىسىنى ۋە رەسىملىرىنى خۇياۋشەن ئىشلىگەن

书号: M10098•333
定价: 0.97元

سائىلىرى

1

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

一千零一夜(1)

(维吾尔文)

尔西丁·塔特勒克译

伊敏吐儿逊校订

新疆人民出版社出版

新疆书店发行

民族印刷厂排版

新疆新华印刷厂印刷

850×1168毫米32开本 $15\frac{7}{8}$ 印张 4 插页

1980年7月第1版 1980年7月第1次印刷

印数: 1—100,000

统一书号: M10098333 定价: 0.97元

الف لیلۋ لیلۋ

مىڭ بىر كىچىچە (1)

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا كىتاپخانىسى تارقىتىدۇ
مىللەتلەر باسما زاۋۇدىدا تىزىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇدىدا بېسىلدى
1980 - يىل 7 - ئاي 1 - نەشرى
1980 - يىل 7 - ئاي 1 - بېسىلمىشى
كىتاپ نومۇرى: M10098.333
باھاسى: 0.97 يۈەن

نەشرىياتتىن

«مىڭ بىر كېچە» ياكى «ئەلىق لەيلە ۋە لەيلە» چۆچەكلىرى ئۇزاق ئۆتمۈشنىڭ ئاجايىپ ۋەقەلىرىنى بۇقۇرى بەدىي ماھارەت بىلەن تەسۋىرلەپ بېرىدىغان ئەسەر، داڭلىق ئېغىز ئەدىبىياتىنىڭ نەمۇنىلىرىدىن بىرى. بۇ — ئاساسەن قەدىمقى زاماندىكى شەرق پادىشاھلىرىدىن بىرى شەھرىيار ۋە ئۇنىڭ خانىشى شەھرىزاد بىلەن مۇناسىۋەتلىك چۆچەكلىرى يىغىندىسى. شەھرىيار ھەسەتخور، زالىم پادىشاھ بولۇپ، ھەر ئاخشىمى بىر خوتۇن ئالىدۇ — دە، ئاڭ ئاتقاندا ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىدۇ. ئۇنىڭ ۋەزىرىنىڭ قىزى شەھرىزاد باشقا قىزلارنى بۇ زالىمنىڭ زۇلمىدىن قۇتقۇزۇپ قېلىش ئۈچۈن، ئۆز خاھىشى بويىچە پادىشاھقا تېگىدۇ. ئۇ ھەر ئاخشىمى چۆچەك ئېيتىپ بېرىش يولى بىلەن پادىشانى قىزىقتۇرۇپ، ئۆزىنى ئۆلۈمدىن قۇتقۇزىدۇ. بۇنداق چۆچەكلىرى مىڭ بىر كېچىگىچە داۋام قىلىدۇ. ئاخىردا، پادىشاھ ئۆز قىلمىشىغا پۇشايمان يەپ، شەھرىزاد بىلەن ئۆمرىنىڭ ئاخىرىغىچە بىللە ئۆتىدۇ.

«مىڭ بىر كېچە»نىڭ قاچان ۋە قەيەردە يېزىلغانلىقى ئېنىق ئەمەس. بەزى دەلىللەشۈناسلارنىڭ تەكشۈرۈشىچە، 3 ئورۇندا ۋۇجۇتقا كەلگەن. بۇ چۆچەكلىرى ئېغىزدىن — ئېغىزغا كۆچۈپ يۈرۈپ، ئاخىر كىتاپ شەكلىگە كىرگەن ئىكەن. بۇنىڭ بىر قىسمى ئىراندا ئۆتكەن ۋەقەلەرگە مۇناسىۋەتلىك چۆچەكلىرى، يەنى

چۈچەكلەرنىڭ بىر قىسمىدا بايان قىلىنغان ۋەقەلەر 226 — 652 - يىللاردىكى ساسانىلار دولىتىدە يۈز بەرگەن. شۇڭا نەرسىلەر بۇنى پارىسچە «ھەزار ئەپسانە» ("مىڭ چۈچەك") نىڭ ئەرەپ تىلىدىكى تەرجىمىسى ئاساسىدا شەكىللەنگەن دەيدۇ. يەنە بىر قىسمى ئابباسى خەلىپىلىرى زامانىسىدىكى ۋەقەلەرگە باغلىنىشلىق چۈچەكلەر بولۇپ، 10 — 11 - ئەسىرلەردە يېزىلغان دەيدۇ. ئۈچىنچى بىر قىسمى مىسىردا بولغان ۋەقەلەر بايان قىلىنىدىغان چۈچەكلەر بولۇپ، 13 — 14 - ئەسىرلەردە مىسىردا يېزىلغانلىقى مولچەرىلىنىدۇ. پۈتۈن كىتاپ، ئاخىردا، 16 - ئەسىردە ھازىرقى ھالىتىدە شەكىللەنگەن.

بۇ ئەسەر ئەسلىدە 8 - ئەسىردىن تارتىپ، نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ توپلاپ - رەتلىشى، ئەدىبىي جەھەتتىن ئىشلىشى ۋە زامانىلارنىڭ ئوتۇشى بىلەن يېڭى مەزمۇنلارنىڭ قوشۇلۇشى نەتىجىسىدە تولۇقلانغان. مەسىلەن، ئىراققا تۈزۈلگەن قىسمىدا، ئابباسى خەلىپىلىرىدىن ھارۇن رەشىدنىڭ ئوردىسىدىكى ئاجايىپ ئەھۋاللار، مەشھۇر شەخسلەرنىڭ غەلىتە ئىشلىرى، مۇھەببەت ۋەقەلىرى بايان قىلىنغان؛ مىسىردا تۈزۈلگەن قىسمىدا بولسا، خىيىم - خەتەرلىك ئەھۋاللار، ئاساتىر - رىۋايەتلەر كىرگۈزۈلگەن. كىتاپ شەكىللەنگىچە ئۆتكەن 8 ئەسىر ئىسلام دىنى راۋاجلىنىپ يۇقۇرى پەللىگە يەتكەن زامان بولغاچقا، چۈچەكلەرنىڭ مەزمۇنىغا ئىسلام ئىدىئولوگىيىسى چوڭقۇر سىڭگەن.

ئەسەردە شەرق ئەدىبىياتىنىڭ چوڭ ھىكايىدىن كىچىك ھىكايىلەرنى شاخلىتىش ئۇسلۇبى قوللىنىلغان؛ ئۇنىڭ مەزمۇنى مۇرەككەپ، ۋەقەلەر ئۆزگىرىشچان ۋە خىلمۇ - خىل، بەدىئىي

تۈزۈلۈشى رەڭگا-رەڭ بولۇپ، كىشىلەرنى ئۆزىگە بەك جەلپ قىلىدۇ. «مىڭ بىر كېچە»دە تەسۋىرلەنگەن ۋەقەلەرنىڭ تولسى قەدىمقى زاماندا ئەرەپ ۋە شەرق ئەمگەكچىلىرى ئارىسىدا ئېغىزدىن-ئېغىزغا كۆچۈپ يۈرىدىغان ئەل ئەدىبىياتى شەكلىدىن ئىبارەت؛ بۇ ئەسەردە، ئوتتۇرا ئەسىر ئەرەپ دۇنياسىدىكى تۇرمۇش رىئالىسىغى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن، قەدىمقى زامان خەلقلىرىنىڭ ئەقىل-پاراسەت ۋە تەسەۋۋۇر كۈچى گەۋدىلەندۈرۈلگەن. بۇ-ئەرەپ خەلقىنىڭ قىممەتلىك ئەدەبىي مىراسى؛ كۆپ يىللاردىن بېرى ئەرەپ خەلقى ۋە دۇنيا ئەللىرى باقتۇرۇپ ئوقۇپ كېلىۋاتقان گۈزەل ئەسەر «مىڭ بىر كېچە» ھازىرغىچە كۆپلىگەن تىللارغا تەرجىمە قىلىندى، ئۇنىڭ دۇنيا ئەدەبىياتىدا تۇتقان ئورنى زور.

«مىڭ بىر كېچە»نىڭ قوليازىملىرى ۋە تاش باسما نۇسخىدا مىسىر مۇكۇپ، شۇنىڭدەك بۇ نۇسخىلار ئارىسىدىكى پەرقلەرمۇ نۇرغۇن. ئۇ، ئوتتۇرا ئاسىيادىكى خەلقلەر تىللىرىغا ئىجادىي يوسۇندا تەرجىمە قىلىنغان. جۈملىدىن كونا ئۇيغۇر تىلىغىمۇ كۆپ قېتىم تەرجىمە قىلىنغان.

قوللىنىۋاتقان بۇ نۇسخىنى نەشرگە تەييارلاشتا، بىز 18-ئەسىرنىڭ كېيىنكى يېرىمىدا ئۆتكەن ئاقسۇلۇق مۇھەممەت ئابدۇللاخاننىڭ كونا ئۇيغۇرچە تەرجىمىسى، 1954-يىلى تاشكەنتتە نەشر قىلىنغان ئۆزبەكچە تەرجىمىسى ھەم ناشۇن تەرىپىدىن تەرجىمە قىلىنىپ، 1957-يىلى نەشر قىلىنغان خەنزۇچە نۇسخىسىدىن پايدىلاندىق.

«مىڭ بىر كېچە»نىڭ بۇ قېتىمقى ئۇيغۇرچە نۇسخىسىدا

مەرمۇن ۋە ئەدەبىي جەھەتتىن بەزى كەمچىللىكلەر بولۇشى
مۇمكىن. كىتابنىڭ كېيىنكى قىسىملىرىنى تېخىمۇ ياخشى نەشر
قىلىش ئۈچۈن، كىتاپخانىلارنىڭ تەنقىدىي پىكىر بېرىشىنى سورايمىز.

مۇندەرىجە

1	شەھرىيەر ۋە شاھىزادە ھىكايىسى.....
14	دىخاننىڭ ھىكايىسى.....
22	باي بىلەن جىن ھىكايىسى (1 - كېچە).....
27	كىيىمكىلىك بىرىنچى بوۋاينىڭ ھىكايىسى (1 — 2 - كېچە)
33	بىر جۇپ ئىت يېتىلىگەن بوۋاينىڭ ھىكايىسى (2 - كېچە)...
37	خېچىرلىق بوۋاينىڭ ھىكايىسى (2 - كېچە).....
40	بېلىقچى بىلەن دىۋە ھىكايىسى (3 — 4 - كېچە).....
	يۇنان شاھ بىلەن ئۇنىڭ ۋەزىرى ۋە ھېكىم روياننىڭ
48	ۋەقەسى (4 - كېچە).....
55	شاھ سىندىباد ھىكايىسى (5 - كېچە).....
58	ھىلىگەر ۋەزىر ھىكايىسى (5 — 7 - كېچە).....
76	جادۇ قىلىنغان شاھزادە ھىكايىسى (7 — 9 - كېچە)...
	ھامال بىلەن باغدادلىق ئۇچ چوكاننىڭ ھىكايىسى
90	(9 — 11 - كېچە).....
112	بىرىنچى قەلەندەرنىڭ ھىكايىسى (11 — 12 - كېچە)...
120	ئىككىنچى قەلەندەرنىڭ ھىكايىسى (12 — 14 - كېچە)...
143	ئۈچىنچى قەلەندەرنىڭ ھىكايىسى (14 — 15 - كېچە)...
	باغدادلىق بىرىنچى چوكاننىڭ ھىكايىسى (16 — 17 -
151	كېچە).....
	باغدادلىق ئىككىنچى چوكاننىڭ ھىكايىسى (17 — 18 -
161	كېچە).....

- 175 ئۈچ بىھى ھىكايىسى (18—19 - كېچە)
- نۇردىن بىلەن ئاكىسى شەھىدىنىڭ ھىكايىسى
- 188 (19—24 - كېچە)
- ھاشىنىچى، دوڭ، جوھۇد، ئاشپەز، نىسارالارنىڭ ھىكايىلىرى
- 251 (24—25 - كېچە)
- نىساراننىڭ ھىكايىسى (25—27 - كېچە)
- 260 ئاشپەزنىڭ ھىكايىسى (27—28 - كېچە)
- 279 جوھۇد تىۋىپنىڭ ھىكايىسى (27—28 - كېچە)
- 290 ھاشىنىچىنىڭ ھىكايىسى (28—30 - كېچە)
- 302 سەتىراچىنىڭ ھىكايىسى (30 - كېچە)
- 322 سەتىراچىنىڭ بىرىنچى ئۆكىسى (30 - كېچە)
- 325 سەتىراچىنىڭ ئىككىنچى ئۆكىسى (30—31 - كېچە)
- 332 سەتىراچىنىڭ ئۈچىنچى ئۆكىسى (31 - كېچە)
- 338 سەتىراچىنىڭ تۆتىنچى ئۆكىسى (31 - كېچە)
- 343 سەتىراچىنىڭ بەشىنچى ئۆكىسى (31—32 - كېچە)
- 348 سەتىراچىنىڭ ئالتىنچى ئۆكىسى (32 - كېچە)
- 362 ئىككى ۋەزىر بىلەن ئەنسۇلىجەلىس ھىكايىسى
- 374 (32—37 - كېچە)
- سودىگەر ئايۇپنىڭ ئوغلى غەنىمنىڭ ھىكايىسى
- 451 (37—45 - كېچە)

شەھرىار ۋە شاھزادە زامان ھىكايىسى

قەدىمقى زاماندا ھىندىچىنى ئاراللىرىنىڭ بىر سۇلتانى بولۇپ، ئۇ، ساسانىلار ئەۋلادىدىن ئىكەن. ئۇنىڭ سانسىز ئەسكەرلىرى، خىزمەتچىلىرى، ھەشەمەتلىك سارايللىرى ۋە شەھرىيار، شاھزادە زامان دەپ ئىككى ئوغلى بار ئىكەن. بۇ ئوغۇللىرىنىڭ ھەر ئىككىسى زىرەك ۋە باتۇر ئىكەن. چوڭى شەھرىيار ئۇكىسى شاھزادە زامانغا قارىغاندا ھەرقانداق ئىش قولىدىن كېلىدىغان، چاققان ۋە ھۇشيار ئىكەن. ئۇ، ھىندىچىنى مەملىكىتىنىڭ بىرسىگە ھوكۇمران بولۇپ، ئۇنىڭ تەۋەسى ئاۋات ئىكەن.

ئۇكىسى شاھزادە زامان سەمەرقەتتە ھوكۇمرانلىق قىلىدىكەن. ھەر ئىككى ئاكا - ئۇكا ئۆز مەملىكەتلىرىدە ئادالەت بىلەن يۇرت سوراپ، شات - خورام كۈن ئۆتكۈزىدىكەن. بىر كۈنى شەھرىيار ئۇكىسى شاھزادە زاماننى سېغىنغانلىغىنى ھىس قىپتۇ. ئۇ، ئالدىغا ۋەزىرىنى قىچقىرىپ ئۇنىڭغا: ئۇكىسى شاھزادە زاماننىڭ قېشىغا بېرىپ، ئۇنى تەكلىپ قىلىپ ئېلىپ كېلىشنى بۇيرۇپتۇ. ۋەزىر بۇ بۇيرۇقنى جان - دىلى بىلەن قوبۇل قىلىپ، يولغا چىقىپتۇ. ئېسەن - ئامان شاھزادە زاماننىڭ ھوزۇرىغىمۇ يېتىپ كەپتۇ. ئۇنىڭغا ئاكىسى شەھرىيارنىڭ سالىمىنى يەتكۈزۈپ، ئۇنى ناھايىتىمۇ سېغىنغانلىغىنى ھەتتاكى كورۇشۇشكە تەشنا ئىكەنلىكىنى ئېيتىپتۇ؛ ئىلاج بولسا بىللە بېرىش

ئۈچۈن تەكلىپ قىلىپ كەلگەنلىكىنى بايان قىپتۇ.
شاھزادىمان خۇرسەن بولۇپ، سەپەر جابدۇغىنى قىلىشقا كىردى.
شىپتۇ. چېدىرلىرى، توگىلىرى، خېچىرلىرىنى تەييارلىتىپتۇ.
بىرقانچە خىزمەتچى ۋە مەسلىھەتچىلەرنىمۇ ئۆزى بىلەن بىللە
بېرىشقا تەكلىپ قىپتۇ. مەملىكەت ئىشلىرىنى باشقۇرۇپ تۇرۇش
ئۈچۈن، ئۆز ئورنىغا ۋەزىرىنى قويۇپتۇ. خاتىرجەم بولۇپ ئاكىسىنىڭ
مەملىكىتىگە قاراپ مېڭىپتۇ. يولدا كېتىۋېتىپ، ئۆيىدە كېرەكلىك
بىر نەرسىسى ئۇنتۇلۇپ قالغانلىقى ئېسىگە كەپتۇ. قونۇپ ئوتۇش
ئۈچۈن چۈشكەن يەردىن ئارقىسىغا يېنىپ، يېرىم كېچىدە ئوردى-
سىغا يېتىپ بېرىپتۇ. ئىچكىرى كىرىپ قارىسا، خوتۇنىنىڭ بىر سەت
قارا قۇل بىلەن بىر ئورۇندا ياتقانلىقىنى كۆرۈپتۇ. دە، ئۇنىڭ
كۆزىگە ئالەم قاراڭغۇلۇغى تىقىلىپتۇ. ئۇ، ئۆز-ئۆزىگە: "مەن
تېخى بۇ يەردىن يىراقلاشماي تۇرۇپ بۇنداق ئەھۋال يۈز بەرسە،
مەن ئاكىمىنىڭ يۇرتىدا ئۇزاقراق تۇرۇپ قالغۇدەك بولسام،
بۇ خىيانەتكار خوتۇن يەنە نىمە بۇزۇقچىلىقلارنى قىلاتتىكىن؟" دەپ
ئويلاپتۇ. دە، ئاچچىغىغا بەس كېلەلمەي، قىلىچىنى قىنىدىن سۇغۇ-
رۇپ، ھەر ئىككىسىنى ياتقان يېرىدە يىغىشتۇرۇپتۇ. ئۇنتۇلۇپ
قالغان نەرسىسىنى ئېلىپ، ھايال بولمايلا يەنە يولغا چىقىپتۇ. دە،
قونالغۇغا بېرىپ چۈشۈپتۇ.

ئاڭ ئېتىشى بىلەن يەنە داۋا-دۇمباق، ناغرا، كاناي-سۇناي-
لىرىنى چېلىشىپ يولغا چۈشۈپتۇ. تاكى ئاكىسىنىڭ شەھرىگە يېتىپ
كەلگىچە غەم-قايغۇدىن نېرى بولالماپتۇ. شۇ ھالدا ئاكىسىنىڭ
شەھرىگە يېتىپ كەپتۇ. ئاكىسى ئۇنىڭ كېلىش شەرىپىگە
شەھەرنى ياساپتۇ. ئۇنىڭنى كۈتۈۋېلىش ئۈچۈن دولەت ئەربابلىرى

بىلەن ئالدىغا چىقىپتۇ. ئاكا - ئۇكا خوشال - جورام يۈز كورۇشۇپ،
ھال - ئەھۋال سورىشىپتۇ، ئالاھىدە راسلانغان ئۆيىدە كوگۇللۇك
ئولتۇرۇشۇپتۇ. شەھرىيار ئۆكىسى بىلەن ھەر تەرەپلىمە سۈھبەت
قىلىپ، ئاخىرىدا دولەت ئىشلىرىنى ۋە ئائىلە ئەھۋالىنى
سورايتۇ. شۇ چاغدا شاھىزىماننىڭ كوگۇللىنى خوتۇنى بىلەن
قۇلىنىڭ ئىشلىرى تېخىمۇ بىارام قىپتۇ. خىجىللىنىدىن رەڭگى
سارغىيىپتۇ. پۈتۈنلەي كۈتۈلمىگەن بۇ ئەھۋالنى كورگەن
شەھرىيار ئۆزىچە: "بەلكى ئۇ ئائىلىسىدىن ۋە مەملىكىتىدىن
ئايرىلغىنى ئۈچۈن شۇنداق بىارام بولۇۋاتقاندا" دەپ ئويلاپ،
شاھىزىماننى ئۆز ھالىغا قويۇپ، سوزىنى توختىتىپ ۋە ئۇنى
ياغشى ئارام ئېلىپ سەپەر ھاردۇغىنى چىقىرىشقا ئۈندەپتۇ.
ئېكىن شەھرىيار ئەتىسىمۇ ئۆكىسىنىڭ چىرايىدا ھىچقانداق
ئۆزگىرىش سەزمەپتۇ، بەلكى ئۇنىڭ يۈزلىرىدە ئالدىنقى
كۈندىكىدىنمۇ ئېغىرراق خاپىلىق ئىزلىرىنى كورۇپ، ئاكىسى
بۇنىڭ سەۋىيىسىنى سورايتۇ:

"ئەي قېرىنداش، چىرايىڭ ئۆتكەنكى كۈندىكىدىنمۇ
يامانراق سېرىق كورۇنىدىغۇ؟"

شاھىزىمان سىر ساقلاپ، ئۆتكەن ۋەقەدىن ھىچ نەرسە
سوزلىمەپتۇ. سورالغان سوئالغا: "كىچىككەن بىر ئاغرىغىم بار!" -
دەپ پانا كۆرسىتىپ جاۋاپ بېرىپتۇ ۋە بۇ شىبىرنى ئوقۇپتۇ:

غەمىمدىن ئازغىنا ئاشكارا قىلىپ،
ئاسمان ھەم زەمىن قايغۇغا چومگەي.
ئېچىلىسا غۇنچىدەك مېسكىن بۇ كوكۇلۇم،
خالالىق ھەممىسى مېنىڭدىن كۈلگەي.

شەھرىيەر: - "ئەي قېرىنداش، كۆڭلۈڭنى پەرىشان قىلما. بىللە ئوۋ قىلىپ كېلەيلى، شۇنىڭ بىلەن كۆڭلۈڭ ئېچىلىپ، رەڭگىڭ ئەسلىگە كەلسە ئەجەپ ئەمەس" دەپتۇ. شاھزىمان:

شاتلىققا چۈمسە تامام يەر يۈزى،
ماڭا يوق ئاندىن تېرىقتەك پەيزى.

دەپ، بۇ تەكلىپكىمۇ كۈنمەپتۇ. شەھرىيەر ھەمراھلىرى بىلەن شىكارغا چىقىپ كېتىپتۇ. شاھزىمان سۇنۇق كۆڭلى، غەمكىن چىرايى بىلەن ئوردىدا قاپتۇ. ئۇ، تۇرغان ئوي چارباققا يانداش بولۇپ، ئۇنىڭ بىر دەرىزىسى شۇ باققا ئېچىلىدىكەن. ئۇ دەرىزىنى ئېچىپ قويۇپ، باققا قاراپ ئولتۇرغان ئىكەن. بىردىنلا ساراينىڭ ئىشىگىدىن يىگىرمە قۇل بىلەن يىگىرمە كېنىزەك چىقىپتۇ، ئۇنىڭ ئوتتۇرىسىدا شەھرىيەر-نىڭ خوتۇنى-مەلىكە چىرايلىق ياسانغان ھالدا كېلىۋاتقىدەك. ئۇلار ئەسلىدە كول بويىغا تاماشا ۋە سەيلە ئۈچۈن چىققان ئىكەن. كولنى كۆرۈپ، ھەممىسى كىيىملىرىنى سايىپ، بىرلىشىپ ئولتۇرۇپتۇ. شۇ چاغدا شەھرىيەرنىڭ خوتۇنى: "ھەي مەسئۇد!" - دەپ قىچقىرىغان ئىكەن، "لەببەي مەلىكەم" - دەپ شۇنداق بىر سەت قارا قۇل يۈگۈرۈپ كەپتۇ. دە، مەلىكىنى تۇتۇپ ئوينىشىپ، گىرەلىشىپ كېتىپتۇ. مەلىكىنىڭ قۇلىرىمۇ كېنىزەكلەر بىلەن بىر جۈپتىن بولۇپ قوشۇلۇشۇپتۇ. بۇنى كۆرگەن شاھزىمان ئۆز-ئۆزىگە: "مېنىڭ غېمىم ئاكامنىڭ غېمىنىڭ ئالدىدا ھىچ نىمىگە ئەرزىمىگىدەك" - دەپ غەزىۋى پەسىيىپ، دەردى كېمىيىپ، رەڭگىگە قان يۈگۈرۈپتۇ. كۆڭلى ئارامىغا چۈشۈپ، زوقىلۇنۇپ

تاماق يېيشكە كىرىشىپتۇ ۋە ئويۇن-تاماشىغىمۇ قاتنىشىپتۇ. بىرنەچچە كۈنلۈك شىكاردىن قايتقان شەھرىيەر ئۆكىسى شاھىزىمان بىلەن كۆرۈشۈپ، ئۇنىڭدىكى بۇ ئۆزگىرىشنى دەرھال سېزىپ سورايتۇ:

“كەلگەندىن بۇيان رەڭگىڭ سېرىق، دىلىڭ سۇنۇق، ئوردىڭ غەمكىن ئىدىڭ، ئەمدى ئۇنىڭ ئەكسىچە، يۈزۈڭ ئانار-دەك قىزارغان، ئۆزەڭ خوش، ئەھۋالىڭدا خېلىلا ئۆزگىرىش بار. مۇشۇ بىرنەچچە كۈن ئىچىدە تامامەن بۇرۇنقى ئەكسىگە كېلىپ قاپسەن. بۇنىڭ سەۋىيىسى نېمە؟”

“رەڭگىمنىڭ سېرىق، ئۆزەمنىڭ غەمكىنلىگىمنىڭ سەۋىيىسى ئېيتىشىم مۇمكىن، لېكىن ئۆز قېلىپىمغا كېلىش جەريانىنى سۆزلەش-تىن ئاجىزەن” دەپ جاۋاپ بېرىپتۇ شاھىزىمان.

“قېنى-دەپتۇ شەھرىيەر،-ئاۋال ئوردىڭ غەمكىنلىك ئەھۋالىنى سۆزلىسەڭمۇ مەيلى، ئاڭلاي!”

شاھىزىمان يولغا چىققان كۈنى ئاكىسىغا تەييارلىغان سوغىسىنى ئۇنتۇپ قېلىپ ئارقىسىغا يانغانلىغىنى: يېرىم كېچىدە ئويىگە بېرىپ قارىسا، خوتۇنىنىڭ بىر قارا قۇل بىلەن بىر ئورۇندا ياتقانلىغىنى، ئاندىن ھەر ئىككىسىنىڭ بېشىنى چېپىپ تاشلاپ قايتقانلىغىنى، شۇنىڭدىن بېرى غەمكىنلىشىپ، رەڭگىنىڭ سارغايغانلىغىنى ئېيتىپ، تەپنى تۈگەتپتۇ.

شەھرىيەر:

“خاپىلىقىڭ سەۋىيىسى ئۇقتۇم، خوشاللىقىڭمۇ سەۋىيىسى ئۇقۇشۇم كېرەك”-دەپ، ئۆنىمۇ سۆزلەپ بېرىشنى سوراپ، ئىنىسىنى تەڭلىككە ساپتۇ.

شاھىزىمان ئائىلە ئاكىسى ئوۋغا كەتكەندە، باغچىدا بولۇپ

ئۆتكەن ۋەقەنى سۆزلەپ بېرىپتۇ.

شەھرىياردىن ئاچچىقى كېلىپ، كۆزلىرىدە ئوت ئۇچقۇنلىرى پەيدا بولۇپتۇ. لېكىن ئۇ غەزىۋىنى بېسىپ:

“مېنىڭ خوتۇنۇمغا بولغان ئىشەنچىم كامىل، بۇ ئەھۋالنى كۆزۈم بىلەن كۆرمىسەم ئىشەنمەيمەن. ئىشەنچ ئالدىدا گۇمانغا ئورۇن يوق!” دەپتۇ.

“ئۇنداق بولسا، — دەپتۇ شاھزادىسى ئاكىسىغا، — سىز يەنە بىرنەچچە كۈنلۈك شىكارغا چىقىدىغانلىقىڭىز توغرىسىدا ئۇقتۇرۇش تارقىتىڭ ۋە شۇنداق ماھارەت كۆرسىتىڭىكى، ھەممە سىزنىڭ ئوۋ ئوۋلاشقا كەتكەنلىكىڭىزگە ئىشەنسۇن. ئۆزىڭىز يوشۇرۇن ھالدا مەن تۇرغان ئۆيگە كىرىڭ. شۇ يەردە مەن كۆرگەن بۇ ۋەقەنى سىزمۇ ئۆز كۆزىڭىز بىلەن كۆرىسىز.”

“بۇ ياخشى مەسلىھەت!” دەپتۇ شەھرىيارد. ئۇ دەرھال شىكارغا چىقىشقا ھازىرلىق كورۇپتۇ. ئوۋ خىزمەتچىلىرى بىلەن شىكار ئۈچۈن زورۇر بولغان نەرسىلەرنى ئېلىپ، شەھەرنىڭ تاشقىرىسىغا چىقىپ، بىر مەنزىرىلىك جايغا چۈشۈپتۇ. چىدىرىغا كىرىپ، دەرۋازا ساقچىسىنى قىچقىرىپ، چىدىرىغا ھەچكىمىنى كىرگۈزمەسلىك ھەققىدە بۇيرۇق بېرىپتۇ. ئۆزى كىيىمىنى يەڭگۈشلەپ، ئوردىغا يېنىپتۇ. دە، ئۆكىسى ئولتۇرغان ئۆيگە يوشۇرۇن كىرىپ، دەرۋازىدىن باغچىنى كۆزىتىپ ئولتۇرۇپتۇ.

ئارىدىن ئانچە ئۇزاق ۋاقىت ئۆتمەي، مەلىكە كېنىزەكلەر، قۇللار بىلەن باققا چىقىپتۇ. شاھزادىسى قانداق دىگەن بولسا، ئىش شۇنداق بولۇپ چىقىپتۇ. بۇ ئىشلارنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن شەھرىيارد ئەقلىدىن ئازغاندەك گاراڭ بولۇپ: